

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Кафедра дошкільної освіти

ЯК ПІДГОТУВАТИ ТА ЗАХИСТИТИ

КУРСОВІ РОБОТИ / ПРОЄКТИ

Методичні рекомендації для студентів

спеціальності
рівня вищої освіти
освітньої програми

012 Дошкільна освіта
першого (бакалаврського)
012.00.01 Дошкільна освіта

КИЇВ-2025

ВСТУП

Зростання вимог до професійної підготовки випускників закладів вищої освіти потребує активного залучення їх до дослідницької діяльності. Здійснення науково-практичних досліджень сприяє входженню студентів у професію, допомагає виважено спрямовувати наукову інформацію у площину практичного використання. Одним із напрямів науково-дослідної роботи, що здійснюється в межах освітнього процесу, є написання та підготовка курсової роботи / проєкту, які є дослідженнями, що виконуються студентами індивідуально під час навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Вимоги до курсової роботи / проєкту розроблено з урахуванням Закону України «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти України та загальних [Методичних рекомендацій для студентів педагогічних спеціальностей](#) Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка з підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. Курсова робота / проєкт є дослідженням, яка / який дає можливість виявити рівень засвоєння студентом теоретичних знань та практичних умінь з фахової підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною тематикою.

Курсова робота / проєкт виконується відповідно до напрямку фахової підготовки 012 і має засвідчити: рівень сформованості теоретичного підґрунтя і практичних умінь; усвідомлене використання інформації та її систематизацію; наявність у студента / студентки навичок професійної діяльності; здатність критично мислити та вміння аргументувати власну точку зору. Дослідження виконується студентом / студенткою на основі вивчення фахових методик і технологій, сучасних наукових досліджень з обраної теми, а також результатів власних досліджень певного питання (наприклад: формування навичок діалогічного мовлення дітей п'ятого року життя, або формування навичок гри на дитячих музичних інструментах у дітей старшого дошкільного віку, або формування навичок орієнтування у просторі дітей третього року життя тощо) з метою вирішення окреслених завдань у сфері майбутньої професійної діяльності.

Мета виконання курсової роботи / проєкту – демонстрація студентами рівня оволодіння навичками самостійного аналізу наукових джерел, вправління у елементарних діагностичних вміннях (наприклад: зрізи сформованості у дитини конкретних навичок – гри, спілкування, побутових тощо), інтерпретації та представлення отриманих результатів, а також їх застосування у вирішенні конкретних науково-практичних завдань. Специфіка курсової роботи / проєкту

з фахових дисциплін полягає в тому, що в процесі їх підготовки та захисту здійснюється досягнення як науково-дослідних, так і навчальних цілей. Студенти ґрунтовно досліджують певні проблеми з фахових методик, вчать аналізувати наукові джерела з актуальних питань дошкільної освіти, критично оцінювати зміст інформації з дошкільної освіти, прописувати власні думки та аргументувати їх, робити науково-обґрунтовані та практико-підтверджені висновки, проводити дослідження із використанням сучасного науково-методичного інструментарію. Фахово спрямовані методичні рекомендації допоможуть студентам:

- дотримуватися вимог структурування й написання курсової роботи / проєкту під час оформлення тексту, додатків, списку використаних джерел та якісно підготуватися до захисту результатів дослідження на кафедрі дошкільної освіти;

- формувати та удосконалювати професійні компетентності;

- долучитися до аналізу наукових праць і практичних сучасних досягнень у царині вітчизняної дошкільної освіти та прогресивних світових тенденцій цієї сфери;

- вправлятися у застосуванні методів дослідження та інноваційних технологій формування компетентностей дитини за освітніми напрямками чинного Державного стандарту дошкільної освіти.

Авторами Методичних рекомендацій *конкретизовано* вимоги щодо змісту й оформлення курсової роботи / проєкту з урахуванням специфіки підготовки здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. У методичних рекомендаціях представлений детальний опис алгоритму виконання курсової роботи / проєкту з фахових методик. Документ містить низку структурованих у Таблиці 2 додатків, які унаочнюють певні алгоритми, поради написання й оформлення курсової роботи / проєкту для студентів 3, 4 курсів. Доцільність використання студентами пропонованих методичних рекомендацій визначається тим, що вони є допоміжними на усіх етапах роботи – від вибору теми дослідження й оформлення титульної сторінки, складання змісту – до визначення концептуальних засад, опрацювання наукових джерел, аналітики; корисних покликань спрямованих на аналіз наукових досліджень і ознайомлення з практичним досвідом, грамотного оформлення курсового дослідження (мовні кліше) та професійний тезаурус; оформлення таблиць та візуалізацій; покликань на діагностичний інструментарій; орієнтовного переліку форм практичного доробку в площині наукового дослідження; оформлення додатків; висвітлення особливостей написання курсового проєкту; «паспорту» роботи та опису процедури.

Теми курсової роботи / проєкту пропонуються студентам відповідно до наукової тематики кафедри дошкільної освіти та з урахуванням наукових інтересів студентів.

Як і будь-яка наукова праця, курсова робота / проєкт передбачає вирішення певних суперечностей, які актуалізують обрану тему. Пропонуємо використовувати орієнтири під час написання вступної частини та окреслення актуальності предмету й об'єкту наукового пошуку, як от визначення суперечностей між:

- наявністю теоретичних досліджень щодо формування у дітей дошкільного віку компетентностей у різних видах діяльності та недостатньою розробленістю ефективних механізмів їх впровадження у практику дошкільної освіти;

- наявністю значної кількості апробованих інноваційних технологій та труднощами, що відчують вихователі під час застосування цих технологій в освітній взаємодії з дітьми різних вікових груп;

- наявністю альтернативних підходів до організації різних форм освітньої взаємодії з дітьми раннього й дошкільного віку та наданням переваги традиційній (типовій) системі занять у ЗДО.

Особливу увагу звертаємо на те, що перед захистом курсова робота / проєкт проходить обов'язкову перевірку за допомогою спеціалізованих програмних засобів, що використовуються в Університеті, та експертну оцінку щодо відсутності/наявності академічного плагіату. Курсова робота / проєкт допускається до захисту науковим керівником, а її результати презентуються здобувачем перед фаховою комісією. Фахова комісія може складатися з науково-педагогічних працівників кафедри дошкільної освіти та представників роботодавців.

Під час оцінювання курсової роботи / проєкту члени комісії враховують дотримання вимог оформлення роботи, якість самого дослідження, його наукову новизну, вміння здобувача аргументовано захистити сформульовані положення та висновки. Невідповідність в оформленні курсової роботи може суттєво вплинути на підсумкову оцінку роботи. Дотримання студентом / студенткою вимог оформлення курсової роботи / проєкту є ознакою вимогливості до себе, розвиває навички написання наукових робіт та спрямовує на виконання магістерської роботи.

КУРСОВА РОБОТА / ПРОЄКТ

В освітньо-професійних програмах здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти однією з основних форм дослідження є **курсова робота / проєкт**. Навчальними планами передбачено виконання студентами курсової роботи / проєктів на 3, 4 курсах (з фахових методик та технологій).

Курсова робота / проєкт – один з видів індивідуальних завдань навчально-дослідного, творчого чи проєктно-конструкторського характеру, який має на меті не лише поглиблення, узагальнення і закріплення знань студентів з навчальної дисципліни, а й застосування їх при вирішенні конкретного фахового завдання і вироблення вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, використовуючи сучасні інформаційні засоби і технології. Курсова робота / проєкт є окремим освітнім компонентом навчального плану і оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності.

Курсова робота може виконуватися у формі рукопису (20-25 стор.), або проєкту (літературного, артпроєкту та еколого-природничого та ін.) (15 сторінок описова частина + 10 сторінок – освітній продукт) (див. табл. 1).

Таблиця 1

Зведена таблиця вимог до оформлення курсової роботи / проєкту (3, 4 курс)

Вид роботи	Обсяг	Структура роботи	Понятійний апарат	Змістовне наповнення	Список використаних джерел
Курсова робота з фахових методик (3, 4 курс)	20-25 стор.	- Титульний аркуш; - зміст; - вступ; - основна частина (короткий опис базових понять дослідження, опис методики дослідження; - результат; - обговорення (аналіз результатів); - висновки; - список використаних джерел; - додатки (за необхідності).	- Актуальність - Мета - Завдання - Об'єкт - Предмет - Методи дослідження	Дослідження проблеми містить сучасні, оригінальні, цифрові інструменти; сучасні методики дослідження для вирішення поставлених завдань	Кількість зазначених джерел визначається відповідно до мети та завдань роботи, але не менше 25-и; розміщується за алфавітом

Продовження Таблиці 1

Науко-во-практичне дослідження у вигляді курсового проєкту	До 25 сторінок З них - описова частина - до 15 ст. авторський освітній продукт – до 10 ст.	а) титульний аркуш; б) вступ; в) описова частина (інформаційний блок, діагностичний блок, продуктивний блок, результативний блок); г) загальні висновки д) список використаних джерел; е) додатки. Авторський освітній продукт (збірки ігор, вправ, алгоритмів освітньої взаємодії тощо, блог, сайт та ін.) окремим зшитком	Актуальність Мета Завдання Об'єкт Предмет Цільова аудиторія Термін реалізації База дослідження	Актуалізація проблеми Планування проєкту Реалізація проєкту	Кількість зазначених джерел визначається відповідно до мети та завдань проєкту
--	--	--	---	---	--

Алгоритм написання курсової роботи / проєкту детально розкрито у додатках (див. Таблицю 2).

Таблиця 2

Зведена таблиця аспектів оформлення написання курсової роботи / проєкту (3, 4 курс)

№ з/п	Назва	Додаток
1	Оформлення титульної сторінки	А,Б
2	Модель оформлення змісту курсових робіт / проєктів	В
3	Оформлення цитувань та покликання на використані джерела	Д
4	Оформлення ілюстрацій та таблиць	Е
5	Оформлення списку використаних джерел (літератури та інтернет-ресурсів) за освітніми напрямками	Є
6	Оформлення додатків	Ж
7	Корисні покликання для аналізу наукових досліджень і ознайомлення з практичним досвідом	К

8	Грамотне оформлення курсового дослідження (мовні кліше) та професійний тезаурус	Л
9	Діагностичний інструментарій	М
10	Орієнтовний перелік форм практичного доробку в площині наукового дослідження	Н
11	Особливості написання курсового проєкту та «паспорт» роботи	П

ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ / ПРОЄКТІВ

Тематика курсової роботи / проєкту розробляється кафедрою дошкільної освіти відповідно до змісту і завдань навчальної/их дисципліни/н з фахових методик і технологій дошкільної освіти. Студентам надається право вільного вибору теми роботи із запропонованого кафедрою переліку, а також можливість пропонувати власні теми робіт. Темі, запропоновані студентами, обговорюються на засіданні кафедри і, за умови позитивного рішення, вносяться до переліку тем курсової роботи / проєкту. Керівництво курсовою роботою / проєктом здійснюють викладачі, які мають досвід науково-педагогічної і практичної роботи.

У разі схвальної оцінки науковим керівником, робота подається до захисту. Якщо робота не відповідає вимогам, що ставляться до її виконання, то студент / студентка не допускається до захисту, а робота оцінюється «незадовільно».

Захист роботи відбувається у встановлений, відповідно до графіку освітнього процесу, термін, у присутності студентів, комісії, наукового керівника та викладачів кафедри дошкільної освіти. Виступ студента / студентки орієнтовно триває 5-7 хвилин. Під час захисту студент / студентка називає тему, мету дослідження, повідомляє план роботи, коротко передає зміст. Особливу увагу при цьому слід звернути на практичну частину роботи, на результати виконання дослідницького завдання та методичні розробки. Захист курсової роботи / проєкту дозволяє студенту/ студентці викласти своє розуміння дослідженої проблеми, є свідченням здатності не тільки до наукової роботи, а й самостійної роботи взагалі.

В *оцінюванні* виступу студента / студентки беруться до уваги переконливість тверджень, логічність викладу, мовлення, ґрунтовність відповідей на запитання присутніх і зауваження наукового керівника. За результатами захисту роботи оголошується оцінка, яка заноситься до екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану студента / студентки.

Об'єктами оцінювання курсової роботи / проєкту є якість змісту та захисту роботи. Захист курсової роботи проводиться перед комісією, до якої входить не менше трьох викладачів кафедри, зокрема керівник курсової роботи та запрошені представники роботодавців. Якість виконання курсової роботи / проєкту та захисту оцінюються за стобальною шкалою, результати заносяться до відомості обліку успішності й індивідуального навчального плану студента /

студентки. Оцінювання курсової роботи / проєкту здійснюється за 100-бальною шкалою та відповідною рейтинговою оцінкою.

Оцінювання курсової роботи / проєкту

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100 бальною шкалою	Значення оцінки
A	A 90–100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82–89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75–81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69–74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60–68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Захист курсової роботи / проєкту оцінюється за такими критеріями*:

*Критерії 1-3 оцінюються науковим керівником.

*Критерії 4-5 - членами комісії.

Критерії оцінювання курсової роботи / проєкту:		
1	Дотримання структурних, змістових, технічних та граматичних вимог (відповідність змісту обраній темі; доцільність формулювання об’єкта, предмета, мети й завдань дослідження; наявність покликань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту; відповідність висновків меті та завданням дослідження, коректність оформлення списку використаних джерел).	40 балів
2	Систематичність виконання роботи та своєчасність її подання на перевірку науковому керівнику згідно з планом виконання	10 балів
3	Виявлення самостійності та ініціативності під час виконання курсової роботи, оцінка особистого внеску студента (рівень самостійності у пошуку літератури, підборі методів дослідження, вибірки тощо)	10 балів
4	Відповідність вимогам до курсової роботи / проєкту.	10 балів
5	Чіткість викладу результатів дослідження у доповіді під час захисту курсової роботи / проєкту	30 балів
Разом		100 балів

Студенти, які за результатами захисту курсової роботи / проекту отримали незадовільну оцінку, вважаються такими, що мають академічну заборгованість. Ліквідувати академічну заборгованість здобувачі вищої освіти зобов'язані у встановлені строки, як правило, до початку наступного семестру. Студенти, які не ліквідують академічну заборгованість у встановлені строки, відраховуються з Університету за невиконання індивідуального навчального плану.

ДОДАТКИ

Додаток А

Модель оформлення титульної сторінки курсової роботи

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
Кафедра дошкільної освіти

ТЕМА РОБОТИ

КУРСОВА РОБОТА
Спеціальність 012 «Дошкільна освіта»

ПІБ студента, шифр групи

Науковий керівник: ПІБ,
науковий ступінь, звання

Допущено до захисту
Протокол від _____ № ____
Завідувач кафедри

КИЇВ – 2025

Модель оформлення титульної сторінки курсового проєкту

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
Кафедра дошкільної освіти

ТЕМА ПРОЄКТУ

КУРСОВИЙ ПРОЄКТ
Спеціальність 012 «Дошкільна освіта»

ПІБ студента, шифр групи

Науковий керівник: ПІБ,
науковий ступінь, звання

Допущено до захисту

Протокол від _____ № _____
Завідувач кафедри

КИЇВ – 2025

Модель оформлення змісту курсової роботи (3, 4 курс) на тему: «Розвиток пізнавальної активності дітей п'ятого року життя в експериментальній діяльності»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. Сутність і зміст базових понять дослідження.....	5
2. Аналіз сучасних наукових досліджень з проблеми розвитку пізнавальної активності дітей п'ятого року життя в експериментальній діяльності	9
3. Методика розвитку пізнавальної активності дітей п'ятого року життя	17
4. Аналіз результатів проведеного дослідження	18
ВИСНОВКИ.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24
ДОДАТКИ.....	25

Модель оформлення змісту курсового проєкту на тему: «Формування уявлень про число і лічбу дітей старшого дошкільного віку засобом LEGO-конструктора»

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЛОК	
Теоретичні аспекти формування уявлень про число і лічбу дітей старшого дошкільного віку	4
2. ДІАГНОСТИЧНИЙ БЛОК	
Визначення рівнів сформованості уявлень про число і лічбу дітей старшого дошкільного віку	7
3. ПРОДУКТИВНИЙ БЛОК	
Методичне забезпечення / методичний інструментарій формування уявлень про число і лічбу дітей старшого дошкільного віку засобом LEGO-конструктор...10	
4. РЕЗУЛЬТАТИВНИЙ БЛОК	
Результати експериментального етапу дослідження	13
ВИСНОВКИ.....	15
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	25
ДОДАТКИ	26
ОСВІТНІЙ ПРОДУКТ (якщо збірка – окремим зшитком)	

Як оформлювати цитування та покликання на використані джерела

Для підтвердження власних аргументів, покликання на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити *цитати*.

При написанні курсової роботи / проєкту необхідно використовувати наукові, науково-методичні, навчально-методичні праці українських та зарубіжних учених, доробки науковців Університету, зокрема представлених у репозиторії.

Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться у тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі зі збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується покликанням на джерело. У тексті курсової роботи / проєкту використовуються як пряме, так і опосередковане цитування (переказ основної ідеї) використаних джерел. Покликання на джерела й авторів є обов'язковим. Використання чужого авторського тексту без покликання на джерело називається плагіатом і карається законодавством України про інтелектуальну власність.

Як описувати цитату в тексті. *Дослівні цитати в тексті* – найбільш поширений вид цитування. Якщо здобувач освіти дослівно використав цитату в тексті роботи, то після висловлення необхідно поставити квадратні дужки. У дужках написати порядковий номер використаного джерела, що позначений у загальному Списку використаних джерел, та номер його сторінки, з якої взято цитату. Наприклад: [5, с. 43], де 5 – номер джерела, 43 – номер сторінки.

Висловлення, що цитується, вноситься до тексту роботи в лапках. У випадку, коли за цитату береться повне речення, то воно записується в лапках з обох сторін і починається з великої літери на зразок письмової форми речення з прямою мовою.

Наприклад:

«Мета національної системи дошкільної освіти – створити сприятливі умови для особистісного становлення і творчої самореалізації кожної дитини, формування її життєвої компетентності, розвитку в неї ціннісного ставлення до світу Природи, Культури, Людей, Самої себе» [№ у списку, № с. цитованого тексту].

Як оформлювати ілюстрації та таблиці

Ілюстрації (фотографії, малюнки, схеми, діаграми, графіки, карти, креслення тощо) розміщуються безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше. На всі ілюстрації мають бути зроблені покликання. Якщо ілюстрація створена не автором курсової роботи, необхідно дотримуватися вимог чинного законодавства про авторські права.

Номер ілюстрації, її назва та пояснювальні підписи розміщуються послідовно під ілюстрацією з абзацу звичайним шрифтом. Ілюстрації позначаються словом «Рис.» і нумеруються послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка (Рис. 2.1. (*перший рисунок другого розділу*)). Наприклад:

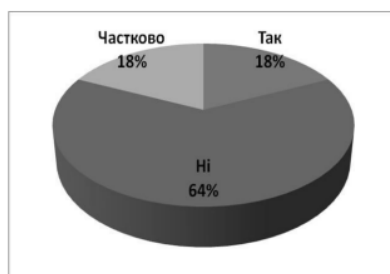

Рис. 2.1. Результати відповідей на запитання «Чи повною мірою реалізується індивідуальний підхід до дітей у закладі дошкільної освіти сьогодні?»

Таблиці. Таблицю розташовують безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути покликання в тексті курсової роботи. Нумерація таблиць здійснюється в межах розділу. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, наприклад «Табл. 2.1». Таблиця повинна мати назву, котра розміщується над нею та друкується симетрично до тексту. Назва та слово «Таблиця» починається з великої літери. Наприклад: «На основі аналізу результатів, виокремлювалися два рівні готовності майбутніх вихователів до проектування дидактичних комп'ютерних ігор і вправ за мотиваційним компонентом: достатній і недостатній (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Рівні готовності студентів до проектування комп'ютерних дидактичних ігор і вправ для дітей за мотиваційним компонентом

Рівні	Показники
Достатній	
Недостатній	

Як оформлювати список використаних джерел

Список використаних джерел формується в алфавітному порядку прізвищ перших авторів, або заголовків.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи, міжнародних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць. Зокрема потрібну інформацію можна одержати із таких міждержавних і державних стандартів:

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»;

ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»;

ДСТУ 8302:2015 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікації»;

ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліотечний опис. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполучень, поданих іноземними європейськими мовами. Загальні вимоги та правила».

Список використаних джерел розміщується за алфавітом.

Відповідно до Наказу «Про мораторій на публічне використання російськомовного культурного продукту в Університеті» від 03.08.2023 №412, забороняється публічне використання російськомовного культурного продукту.

https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_2/nakaz_412_03_08_2023.pdf

Список використаних джерел формується згідно з вимогами ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання

https://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/bibliography_standard.pdf

https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2015/12/DSTU-7.1-2006_2010.pdf

Зразки оформлення різних джерел:

Законодавчі та нормативні документи:

Закон України «Про дошкільну освіту» (Документ 3788-IX, чинний, поточна редакція – Прийняття від 06.06.2024)

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>

Документи в сфері дошкільної освіти:

1. Державний стандарт дошкільної освіти (нова редакція 2021) https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Дитина: Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О. В. Огневюк, авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред.: Г.В. Беленька, М.А. Машовець; Мін. осв. і наук. України, Київ. у-нтм. Б. Грінченка. К.: Київ, у-н-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31897/1/Programa_DUTUNA_KDO_2020.pdf
<https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/programi-rozvitku-ditey>
3. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. ред. Г. В. Беленька, О. А. Половіна, І. В. Кондратець; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна, К. І. Волинець та ін. К.: ТОВ «АКМЕ ГРУП». 2021. 568 с.

Запис статті у фаховому виданні:

Половіна О. А., В'юнник В. О. Архітектура розвивального середовища у Реджіо-підході: формуємо самовираження дітей п'ятого року життя *Інноваційна педагогіка*. 1 (56). 2023. С. 236-242.

Гавриш Н. В., Рагозіна В. В., Васильєва С. А. Дидактико-методичний супровід освітнього процесу в групах раннього віку. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 2021. Вип. 199. С. 19-24.

Гаращенко Л., Літіченко О., Шинкар Т. Підготовка майбутніх вихователів до педагогічного супроводу ігрової діяльності дітей раннього віку. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. Вип. 40 (2). 2023. С. 52-58.

Гавриш Н., Кондратець І. Дитина і книжка: новий формат взаємодії з дітьми. *Дошкільне виховання*. 2022. № 1. С. 6-10.

<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41249/>

Книга з одним автором:

Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: *підручник*. 4-те видання, перероблене. К.: ВЦ «Академія», 2018. 408 с.

Книга з двома і більше авторами:

Половіна О., Кондратець І. Артосвіта: *навчально-методичний посібник*. 2-ге. вид., переробл. і доповн. Київ. столич. ун-т ім. Б. Грінченка, Київ, 2024. 700 с.

Словники: Короткий тестологічний словник-довідник / [упоряд. Л. Т. Коваленко]. Київ: Грамота, 2008. 160 с. (Серія «Словник»).

Дисертації:

Кондратець І. В. Розвиток рефлексійної культури педагогів дошкільних навчальних закладів : *дис. ... канд. пед. наук* : 13.00.04. Слов'янськ, 2017. 374 с.

Руднік Ю. В. Підготовка вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов: *дис. ... канд. пед. наук* : 13.00.04. Київ, 2018. 338 с.

Частина книги, періодичного, продовжуваного видання:

Половіна О. А. Особливості змісту освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва». *Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження*. Навчально-методичний посібник. Видавництво «Ранок». Харків, 2021. С. 137-142.

Електронні носії:

Коваленко О.В., Літіченко О.Д. Сучасний погляд на розвивальне середовище для дітей раннього і дошкільного віку. *Grail of Science*. 2023. № 34, С. 317-322.

URL: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/08.12.2023/22>

Література та інформаційні джерела за освітніми напрямами, визначеними Державним стандартом дошкільної освіти (2021)

Освітній напрям «Мовлення дитини» та тема «Художня література»:

Гавриш Н. Мовлення дитини. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). *Дошкільне виховання*. 2021. № 3. С. 3-11.

Голота Н.М., Карнаухова А.В. Діалогові технології в освітній взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку. *Трансформація освіти в контексті процесів глобалізації: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*, 2023. С. 56-60. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48918/>

Кондратець І. В. Взаємодія з батьками: формування цінностей у дітей засобом художньої літератури. *Молодий вчений*. Вип. 2(90). 2021. С. 181-185.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/35748/>

Кондратець І. Читання з продовженням, або «Філософські години» з дітьми. *Дошкільне виховання*. 2022. № 1. С. 11-14.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41250/>

Кондратюк С. Г. Нон-фікшн для дітей: що, як, для чого. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. № 12. С. 19-22.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32734/>

Тема «Рефлексія»:

Кондратець І. В. Рефлексійна культура як необхідна компонента професійної підготовки сучасних фахівців дошкільної освіти: *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти: зб. матеріалів IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т. І. Поніманської*. 2021. Рівне. С. 67-69.

URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39920/1/%D0%86_%D0%9Aondratets_R_KNKPPSFDO.pdf

Кондратець І. Спочатку надіньте кисневу маску на себе, або Як формувати психологічну стійкість. *Дошкільне виховання*. 2022. № 3-4. С. 9-11.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41251/>

Кондратець І. Рефлексійні «вітаміни»: техніки для підтримання психологічного здоров'я. *Дошкільне виховання*. 2023. № 9. С.3–7.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/46379/>

Кондратець І. Чи готові ви до змін? *Дошкільне виховання*. 2023. № 6–7. С.14–17.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/46376/>

Кондратець І. Щоб досягти успіху в професійній діяльності – опануйте мистецтво рефлексії. *Практика управління закладом освіти*. 2023. № 10. С.50–58.

Кондратець І. Толерантність – нові українські виміри. *Дошкільне виховання*. 2024. № 5. С.3-7.

Освітній напрям «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»

Вертугіна В.М., Ковальчук М.В. (2023) Формування пізнавальної активності дітей п'ятого року життя засобом LEGO. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. Вип. 14(28). С. 913-923.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48049/>

Вертугіна В.М., Гурманчук Т. М. Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку шляхом використання логічних блоків З. Дьєнеша. *Молодь і ринок*, 2021. Вип. 10/196. С. 124-128.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/40432/>

Голота Н. М., Машовець М. А., Брежнева О. Г. Сучасні підходи до формування сенсорно-пізнавальної компетентності дітей дошкільного віку. *Materials of the XXXII – the International Science Conference «Actual problems of modern science and practice»*. Boston, USA. 317 p. (June 29 – July 02, 2021). С. 219-223.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36707/>

Голота Н.М., Карнаухова А.В. Особливості підготовки вихователів до формування просторових орієнтувань дітей раннього віку. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2023. 40 (2). С. 59-64.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48382/>

Козак Л. В., Іваненко Н. В. Особливості пізнавального розвитку дітей шостого року життя. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. Вип. 6(8). С. 131-141. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/42113/>

- Літіченко О.Д. Розвиваємо математичні здібності дошкільників: два прийоми. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2022. №9. С. 22-23.
URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43572/>
- Волинець Ю. О., Стаднік Н. В., Панченко Т. Розвиток уявлень про кількість у дітей раннього віку життя. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка»*. 2022. Вип. 1(49). С. 146-152. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41115/>
- Коваленко О. В., Березна Ю.В. Дидактичні ігри та вправи як методи формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку. *Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2021. Вип. 40(2). С. 172-177. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/37558/>
- Пономаренко Т. О., Кузіна О. Т. Формування пізнавальної активності дошкільників засобом телебачення в умовах сімейного виховання. *The IX International Science Conference «Trends of development modern science and practice»*. November 16 – 19, 2021. С. 398-401.
URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39360/>
- Пономаренко Т. О., Рудніцька О.П. Спільна з однолітками діяльність як засіб формування предметно-практичної діяльності дітей 5-го року життя. *II International scientific and practical conference «Modern Approaches to Problem Solving in Science and Technology»* (November 15-17, 2023). С. 293-296.
URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48293/>
- Пономаренко Т. О., Євченко Я. Б. Формування основ сенсорно-пізнавальної компетентності дітей раннього віку. *Інноваційна педагогіка. Науковий журнал*. 2021. Вип. 2(41). С. 107-111. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/40378/>

Освітній напрям «Дитина у світі природи»

- Беленька Г., Науменко Т., Половіна О. Дошкільнятам про світ природи: старший дошкільний вік: *навч.-метод. посіб.* Київ: Генеза, 2013. 112 с.
- Беленька Г. Половіна О. Дошкільнятам про світ природи: діти п'ятого року життя: *навч.-метод. посіб.* Київ: Генеза, 2016. 96 с.
- Беленька Г. Половіна О. Дошкільнятам про світ природи: діти четвертого року життя (молодший дошкільний вік): *навч.-метод. посіб.* Київ: Генеза, 2018. 128 с.
- Вертугіна В.М. Природограй: ознайомлення з природним довкіллям дітей старшого дошкільного віку: *навч.-метод. посібник*. Київ: Літера ЛТД, 2024. 48с.
- Вертугіна В. М., Клімова Н. О. Розвиток емпатії у дітей старшого дошкільного віку у процесі формування уявлень про природне довкілля. *Грааль науки*. Tel Aviv, State of Israel. 2021. Вип. 26. С. 58-61.
URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39203/>
- Вертугіна В. М., Носова С. Педагогічні умови організації дітей дошкільного віку в дослідницькій лабораторії ЗДО. *Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку*. 2020. Вип.66. С. 98-101.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/34272/>

Літіченко О. Д. Опановуємо мистецтво данмал під час осінніх прогулянок. *Вихователь-методист дошкільного закладу*, 2022. № 10. С. 20-22.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/42201/>

Літіченко О. Д. Навчаємо дітей спостерігати: два прийоми. *Вихователь-методист дошкільного закладу*, 2022. №5. С. 5-7.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41244/>

Половіна О.А., Гаращенко Л.В. Формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку: здоров'язбережувальний підхід. *Науковий журнал «Молодий вчений»*. № 8.1 (60.1) серпень, 2018. С.47-53

Половіна О.А. Розвиваємо творчий потенціал дітей під час прогулянки. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. №2. С.41-45.

Освітній напрям «Гра дитини»

Гаращенко Л. В., Літіченко О. Д., Шинкар Т. Ю. Підготовка майбутніх вихователів до педагогічного супроводу ігрової діяльності дітей раннього віку. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*, 2023. 40 (2). С. 52-58. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48383/>

Коваленко О. В., Дергунова О. О. Педагогічний супровід ігор дітей раннього віку в укрітті: проблеми та шляхи їх вирішення. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»* (17.03.2023.). С. 35-38.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/44747/>

Коваленко О.В., Шинкар Т.Ю. Підготовка майбутніх дошкільних педагогів до супроводу сюжетно-рольових ігор дітей третього року життя. *Theoretical and practical aspects of science development : Scientific monograph. Part 2. Publishing House "Baltija Publishing"*. Riga, Latvia, Riga, Latvia. 2023. С. 238-256

Коваленко О. В., Випирайло І. В. ЛЕГО-конструювання в контексті інноваційного піклування та сенсорно-пізнавального розвитку дітей раннього віку. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 1(61). С. 218-221.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45993/>

Шинкар Т. Ю., Остапенко А.В. Формування міжособистісних стосунків дітей старшого дошкільного віку в ігровій діяльності. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2023. №33. С. 373-375.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47010/>

Шинкар Т. Ю., Потапенко В. У які ігри грати з дитиною в період адаптації: тренінг для батьків. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2024. № 8. С. 38-43. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/49802/>

Освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»

Половіна О., Кондратець І. Артосвіта: навчально-методичний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ. столич. ун-т ім. Б. Грінченка, Київ, 2024. 700 с.

Половіна О. А., Новоселецька І. Е. Готовність вихователів дітей раннього й дошкільного віку до створення кластерів артспілкувань. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2024. № 1(78). С. 74-87.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48459/>

Половіна О.А. Музичний репертуар: визначальне і другорядне. *Музичний керівник*. 2023. №1. С. 9-12.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/44288/>

Половіна О.А. Артосвіта малюків: орієнтири для вихователя. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2023. №7. С. 46-53.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/46727/>

Половіна О.А. Мистецькі спілкування як основа формування культури дошкільників. *Дошкільне виховання*. 2023. №5. С. 11-14.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45444/>

Половіна О.А. Сучасне свято в ЗДО: змінити не можна продовжувати. *Музичний керівник*. 2023. №4. С. 4-9.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45083/>

Половіна О.А., Кондратець І.В. Артосвіта дітей раннього віку: аспекти психолого-педагогічного супроводу. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2022. Вип. 38(2). С. 77-82.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43567/>

Половіна О.А., Стаднійчук М. А. Особливості художньо-педагогічного спілкування як засобу розвитку творчих здібностей дітей третього року життя. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2024. Вип. 41(1). С. 46-51.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/49300/>

Освітній напрям «Дитина в соціумі»

Козак Л. В., Федорова С. О. Формування соціально-громадянської компетентності дітей старшого дошкільного віку в сучасному соціокультурному середовищі. *Електронний науковий журнал «Перспективи та інновації науки (Серія «Психологія», Серія «Педагогіка», Серія «Медицина»)*. 2022. №2(7). С. 356-367.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41742/>

Літіченко О.Д., Коваленко О.В. Сучасний погляд на розвивальне середовище для дітей раннього і дошкільного віку. *Grail of science* (34). 2023. С. 317-322.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47882/>

Новоселецька І. Е. Соціально-педагогічна підтримка батьків та дітей раннього віку в умовах війни. *Освітній процес в умовах війни та у повоєнний період: виклики, правила, перспективи*. 2024. С. 212-214.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/49227/>

Новоселецька І. Е. Вплив творів музичного мистецтва на емоційний стан дітей старшого дошкільного віку: український досвід в умовах воєнного стану. *Перспективи та інновації науки* (4(38)). 2024. С. 477-489.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48753/>

Пономаренко Т.О., Шинкар Т.Ю., Гаращенко Л.В. Формування соціально схвалюваних стосунків дітей старшого дошкільного віку як показника їх соціально-громадянської компетентності. *Modernization of research area:*

national prospects and European practices: Scientific monograph. Baltija Publishing, Latvia, Riga, Latvia. 2022. С.581-60.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48292/>

Освітній напрям «Особистість дитини»

Гаращенко Л. В. Створення здоров'язбережувального середовища в закладах дошкільної освіти: методичне вираження. *The XI International Science Conference «Topical issues of modern science and education»*, Tallinn, Estonia. March 11 –13, 2021. С. 125-128.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36651/>

Гаращенко Л. В. Огляд сучасних тенденцій у сфері фізичного виховання та здоров'язбереження дітей дошкільного віку. *The VIII International Science Conference «Problems and tasks of modernity and approaches to their solution»*. Tokyo, Japan, March 02 – 05, 2021. С. 151-153.

Літіченко О. Д., Гаращенко Л. В., Шинкар Т. Ю. Стан процесу організації фізичного виховання дітей раннього віку в умовах закладу дошкільної освіти. *Збірник наукових праць: педагогічні науки*, 2023. №2(102). С. 19-24.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/46032/>

Пономаренко Т. О., Глазова О.С. Формування позитивного ставлення дітей старшого дошкільного віку до національних і сімейних здоров'язбережувальних традицій в умовах воєнного стану. *II International scientific and practical conference «Modern Approaches to Problem Solving in Science and Technology»*, (November 15-17). 2023. С. 297-302.

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48291/>

Як оформлювати додатки

Зміст додатків складають схеми, таблиці, рисунки, опис навчальних планів, програм, що уточнюють, ілюструють, підтверджують окремі вагомі положення курсового дослідження, однак не були вміщені до тексту основної частини.

Додатки оформлюються як продовження курсового дослідження на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи у порядку їх викладу та посилань у тексті роботи.

Якщо додатки оформлюються на наступних сторінках курсової роботи / проєкту, кожен з них починають з нової сторінки, їм дають заголовки, надруковані угорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток А». Наступні додатки позначаються великими літерами української абетки за виключенням (Г, И, І, Ї, Й, З, О, Ї).

У курсовій роботі / проєкті доцільно використовувати такі види додатків:

- світлини дитячих малюнків і виробів;
- документи про освіту;
- опитувальні аркуші;
- тексти тестів;
- світлини видів дитячих активностей тощо.

У додатки виносяться лише ті матеріали, на які є покликання в основному тексті.

Корисні покликання для аналізу наукових досліджень і ознайомлення з практичним досвідом

- Програми розвитку дітей дошкільного віку.

URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/programi-rozvitku-ditey>

- Щодо організації освітнього процесу в 2024/2025 навчальному році у закладах дошкільної освіти.

URL: <https://mon.gov.ua/npa/shchodo-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-20242025-navchalnomu-rotsi-u-zakladakh-doshkilnoi-osvity>

- Наукова періодика України

URL: <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>

- Сайт Всеукраїнської громадської організації «Асоціація працівників дошкільної освіти»

URL: <https://doshkillia.netlify.app/>

- Колошкільне дитинознавство зі Світланою Ройз

URL: <https://www.ed-era.com/children-ua/>

- Google Академія Марина Роганова

URL: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=Q-9VHIUAAAAJ&hl=ru>

- Google Академія Публікації викладачів кафедри дошкільної освіти

URL: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=5SYcdS0AAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate

- Інституційний репозиторій Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/view/creators/>

- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>

- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського.

URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/>

- Бібліотека Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

URL: <https://library.kubg.edu.ua/>

Грамотне оформлення курсового дослідження (мовні кліше)

МОВНІ КЛІШЕ ДЛЯ НАУКОВИХ РОБІТ

1. Обґрунтовує, розробляє, розглядає, підкреслює, відзначає, виокремлює, розглядаючи через призму..., відображає...
2. Інтерес до цього питання не випадковий, оскільки ...
3. На переконання І. Беха...
4. На думку....
5. Значущими для нас є наукові розвідки Н. Гавриш, яка вважає...
6. У науковій літературі об'єктивно визначилися важливі підходи до...
7. Ідеї ... складають фундамент сучасного управління в усьому світі
8. Особливу цінність для нашого дослідження складають праці ...
9. Теоретичному обґрунтуванню присвячені роботи ...
10. Питання ... розглядаються в працях
11. Проте, аналіз публікацій доводить ...
12. В останні роки були проведені дисертаційні дослідження з питання, яке нас цікавить...
13. Нас зацікавили такі дослідження...
14. На засадах ... досліджено....
15. Автори цілої низки праць переймаються питаннями / проблемою...
16. У наукових джерелах роблять спробу визначити ...
17. Важливим для нашого дослідження підсумком із зазначених вище міркувань та аналізу літератури є те, що...
18. Доцільно говорити про
19. Значний внесок зробили ...
20. Цілком очевидно, що... проблема ускладнюється тим, що ...
21. Дає підстави свідчити, що ...
22. стали підставою вважати, що ...
23. Аналіз дозволяє зробити висновок про ..
24. З позицій ми відзначаємо, що...
25. Позицію ... обстоює дослідник
26. Ми знаходимося на позиціях, що близькі до тих, які відстоює в своєму фундаментальному дослідженні
27. У контексті
28. Варто звернути увагу на
29. Ми підтримуємо думку
30. У своїх дослідженнях наголошує на....
31. Для нас здебільшого підходить позиція, яку відстоює, згідно з якою ... визначається як
32. У цьому плані цікавою є думка, який констатує, що...
33. Узагальнюючи різні погляди на проблему, вважаємо, що..
34. Варто підкреслити, що..

35. У наукових джерелах представлені різні підходи до...
36. Ми дотримувалися такої логіки...
37. Ґрунтуючись, базуючись у своєму дослідженні на зазначені , ми виділяємо...
38. Ми вважали за необхідне виявити...
39. Безсумнівно, для ефективного застосування...
40. Уточнимо сутність наведених положень...
41. Проведене нами дослідження показало, що в межах...
42. Послуговуючись результатами сучасних досліджень...
43. На основі власних спостережень та результатів означених досліджень дійшли висновку, що...
44. Аналізуючи напрацювання українських та зарубіжних дослідників, дійшли висновку про необхідність і важливість запровадження...
45. Досвід роботи ...закладів і проведені дослідження доводять, що...

ПРОФЕСІЙНИЙ ТЕЗАУРУС ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

(укладачі Олена Половіна, Інна Кондратець)

- Державний стандарт дошкільної освіти (а не Базовий компонент)
- Освітні напрями (а не освітні лінії)
- Компетентності (а не компетенції чи знання)
- Заклад дошкільної освіти/ ЗДО (а не дитячий садочок чи дошкільний заклад)
- Освітні програми для дітей раннього/ дошкільного віку (а не навчальні програми)
- Освітній процес (а не навчально-виховний процес)
- Освітнє середовище / розвивальний простір / осередки (а не зони / куточки)
- Розвиток дітей раннього віку (а не ранній розвиток)
- Форми взаємодії з дітьми / педагогами / батьками вихованців (а не форми роботи)
- Форми освітньої взаємодії – освітні активності, художньо-педагогічні спілкування, прогулянки, екскурсії, квести, проекти тощо (а не заняття)
- Діти дошкільного віку (а не дошкільнята, дітки, малюки, малята, карапузи, дошкільники)
- Взаємодія / спілкування / розвиток (а не навчання дітей)
- Супровід (замість керування / контроль)
- Залишковий матеріал (а не покидьковий)
- Перебіг заходу / алгоритм освітньої форми взаємодії з дітьми (а не хід; не конспект)
- Освітня діяльність (а не навчання)

- Педагоги закладів дошкільної освіти (а не дошкільні педагоги)
- Заклади комунальної форми власності (а не державні заклади)
- Життєдіяльність дитини в ЗДО (а не режим дня)
- Надсилати (а не «кидати», «скидати», «закидати»)

МОВНИЙ МІНІМУМ ДЛЯ ДОСЛІДНИКА

- **ПокликАння** (а не посилення)
- **Понятєвий апарат** (а не понятійний)
- **Поверховий** (а не поверхневий)
- **Розв'язання** таких завдань (а не вирішення)
- **Ситуаційний метод / ситуаційні вправи** (а не ситуативний)
- **Психічний стан** (а не психологічний)
- Пропонуємо **такі** підходи. Ми отримали **такі** результати. Автор визначає **такі** аспекти (а не «наступні»)
- Педагоги ЗДО **взяли участь** в експерименті (а не «прийняли участь»)
- **Зрештою** (а не «в кінці кінців»)
- Придумали інший **фінал до казки** (а не «кінцівку» казки)
- **Полягає** (а не заключається)
- Тема є актуальною (а не являється)
- **Упродовж / Протягом** місяця... (а не на протязі)
- **Стосунки** / взаємини між дітьми і батьками (а не відносини)
- **Опитувальник** (а не опросник)
- Ми робили це **в такий спосіб** (а не «таким чином») тощо.
- **Низка причин** (а не ряд причин)
- **Мисленнєві процеси** (а не мислительні)
- **Гармонійний розвиток** (а не всебічний)
- **На тлі** глобалізації процесів (а не на фоні)
- **Ставлення до дітей / справи / природи / предметів** /(а не відношення)
- **Інформаційно-комунікаційні процеси** (а не інформаційно-комунікативні)
- **Заклад вищої освіти / ЗВО** (а не вуз, ВНЗ)
- **Формувальний етап** (а не формуючий)
- **Здоров'язбережувальна компетентність** (а не здоров'язберігаюча)
- **Узальнювальна таблиця** (а не узагальнююча)

ДІАГНОСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ**Орієнтири діагностичних методик**

1. Психолого-педагогічний інструментарій діагностики дітей дошкільного віку : навч.-метод. посібн. / Х. А. Шапаренко, А. І. Чаговець, С. В. Пехарева, М. П. Андрусенко, І. В. Апрелева, Л. В. Балла, Т. К. Бакуменко, Т. М. Воронцова, Л. М. Єфименко, С. В. Колосова, Т. І. Оніщук, А. С. Пехарева, М. С. Пивоваренко, Л. М. Притуляк, І. В. Полякова, Ю. В. Сирова, Л. Л. Савченко, І. Г. Табачник, І. В. Фролова, В. В. Яковенко, М. І. Ярославцева, В. В. Яценко, Т. В. Коробова ; за заг. ред. М. В. Роганової ; Комун. закл. «Харків. гуманітар.-пед. акад.» Харків. облради. Харків : ФОП Фімільянов, 2018. 322 с.

2. Павелків Р. В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу [текст] : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 296 с.

3. Гріньова О.М., Терещенко Л.А. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. 227 с.

URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/11801/1/child_psychological_diagnostics.pdf

4. Чала О. М., Шахрайчук Ю. М. Психодіагностика: навчальний посібник. Х., 2018. 246 с.

URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/5215029f-3a71-47fc-bfe4-d47fa8bb982e/content>

5. Інструментарій діагностичний. «Центр практичної психології сектор Навчально-методичний центр психологічної служби» РНМЦ.

URL: <https://psychologdcpp.in.ua/instrumentariy/>

6. Тест «Володіння зв'язним мовленням» (Сергій Максименко).

URL: https://diagnost-pi.at.ua/publ/katolog_metodik/diagnostuvannja_rozvitku_movlennja/2-1-0-19

7. Методика обстеження стану сформованих толерантних взаємин старших дошкільників (Неля Скрипник)

8. Діагностичні методики оцінювання фізичного стану дітей дошкільного віку та профілактичні вправи щодо його покращення (Е. С. Вільчковський; О. І. Курок; Н. О. Хлус)

URL: <http://46.201.250.252:8080/handle/123456789/2029>

9. «Експрес-діагностика сфери ціннісних орієнтацій дошкільника» (лабораторія психології дошкільника Інституту психології ім. Г. С. Костюка)

10. Психодіагностика розвитку дошкільників: ранній та молодший вік В.О. Крамченкова.

11. Модель психодіагностичного обстеження дітей старшого дошкільного віку І.І. Карабаєва.

URL: <http://www.apppsychology.org.ua/data/jrn/v6/i8/5.pdf>

12. Психодіагностика емоційної сфери дітей дошкільного віку (кер. Світлана Олексенко).

URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2382/1/S_OLEKSENKO_PD_8_IP_PO.pdf

13. Методика обстеження лексичного розвитку дітей трьох-п'яти років у театральній-ігровій діяльності (Людмила Алексєєнко-Лємовська).

URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/15391/Alekseenko-Lemovska.pdf?sequence=1>

14. Методика дослідження креативності старших дошкільників (В. Л. Антонішина).

URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/5272/1/zbirnuk_2014.pdf#page=39

15. Програма спостережень за проявами індивідуальних особливостей розвитку та виховання дитини (В. Кузьменко).

16. Комплекс методик для спостереження і поточного контролю за фізичним розвитком дитини другого року життя (К. Крутій).

17. Комплекс методик для спостереження і поточного контролю за пізнавальним розвитком дитини другого року життя (К. Крутій).

18. Комплекс методик для спостереження і поточного контролю за мовленнєвим розвитком дитини другого року життя (К. Крутій).

19. Комплекс методик для спостереження і поточного контролю за екологічним розвитком дитини другого року життя (К. Крутій).

20. Комплекс методик для спостереження і поточного контролю за художньо-естетичним розвитком дитини другого року життя (К. Крутій).

21. Комплекс методик для спостереження і обстеження та визначення якості фізичного і психічного розвитку дитини третього року життя (К. Крутій).

22. Комплекс методик для спостереження і поточного контролю за соціально-емоційним розвитком дитини третього року життя (К. Крутій).

23. Комплекс методик для спостереження і поточного контролю за пізнавальним розвитком дитини третього року життя (К. Крутій).

24. Комплекс методик для спостереження і поточного контролю за мовленнєвим розвитком дитини третього року життя (К. Крутій).

25. Комплекс методик для спостереження і поточного контролю за екологічним розвитком дитини третього року життя (К. Крутій).

26. Комплекс методик для спостереження і поточного контролю за художньо-естетичним розвитком дитини третього року життя (К. Крутій).

27. Методика експертних оцінок здібностей дітей (Біла І. М. Діагностика здібностей дітей).

URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/710016/1/7.pdf>

28. Піроженко Т. О., Карабаєва І. І., Соловійова Л. І., Хартман О. Ю. Інструментарій оцінювання готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в умовах реформування української школи : методичні рекомендації Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. 2023. 36 с.

**Орієнтовний перелік форм практичного доробку
у площині наукового дослідження**

- Тека «Методичні поради для педагогів / АБО батьків».
- Методичне портфоліо (тематичні матеріали).
- Дидактична скарбничка (дидактичні матеріали з теми).
- Збірка творів (авторських або знайомих із запитаннями / завданнями / творчими пропозиціями та ін.).
- Методичний / АБО дидактичний лепбук (матеріали для кишеньок).
- Система ігор / вправ з теми.
- Система тренінгів для педагогів / батьків.
- Система алгоритмів для художньо-педагогічного спілкування.
- Мистецька / літературна / сенсорна мікімедія (віртуальні екскурсії, подорожі).
- Дитяча вікіпедія / Виховательська вікіпедія тощо.
- Настільні ігри для дітей дошкільного віку.
- Альбоми схем конструкцій з будівельного матеріалу та підбірка дидактичних ігор і вправ.

До орієнтовного переліку практичних доробків також додаються:

- авторський блок;
- сторінка Інстаграм / Телеграм;
- педагогічні Reels для TikTok;
- відеоматеріали для платформи «Університет батьківства» (розвиток раннього віку).

Особливості написання курсового проєкту

Курсовий проєкт – форма наукового дослідження, особливостями якого є поетапне вивчення й аналіз сутності обраної теми та створення авторського «продукту» як засобу ефективного розв’язання конкретної проблеми.

Структура курсового проєкту:

Вступ

1. Інформаційний блок (завдання: дослідити стан обраної проблеми в наукових працях і практичному досвіді)

- філософські, психологічні, педагогічні наукові статті, монографії, дисертації;
- Державний стандарт дошкільної освіти (нова редакція 2021);
- рекомендації МОН;
- освітні програми;
- програма «Дитина-2020» та «Методичні рекомендації до програми «Дитина-2020»;
- статті з фахових часописів «Дошкільне виховання», «Вихователь-методист закладу дошкільної освіти»;
- сайти ЗДО та ін.

Висновки до інформаційного блоку (1 абзац)

2. Діагностичний блок

- Визначення компонентів, критеріїв, показників і рівнів дослідження.
- Окреслення конкретної обраної для дослідження діагностичної методики (сам текст методики розміщується в Додатках).
- Опис результатів здійснення обстеження з учасниками експерименту (лише педагоги / педагоги і батьки / працівники ЗДО / представники інших структур / вихованці)

Висновки до діагностичного блоку (1 абзац)

3. Продуктивний блок

Опис авторського «продукту» проєкту

- мета;
- завдання, які вирішуватиме обрана форма авторського «продукту»;
- очікуваний результат;

Аналіз результатів апробації авторського «продукту» (позитивні сторони, труднощі й перешкоди).

Висновки до продуктивного блоку (1 абзац)

ПРИМІТКА: до орієнтовного переліку практичних доробків додаються:

- ✓ авторський блок;

- ✓ сторінка Інстаграм / Телеграм;
- ✓ педагогічні Reels для TikTok;
- ✓ відеоматеріали для платформи «Університет батьківства» (розвиток раннього віку).

4. Результативний блок

- Аналіз здійснення контрольного зрізу: діагностична методика для учасників експерименту після апробації авторського «продукту» проєкту.

Висновки до результативного блоку (1 абзац)

Загальні висновки (1 сторінка)

Список літератури (не менше 25 статей / дисертацій / монографій; / збірок; назв законів, програм та ін.) **та інформаційних джерел.**

Додатки

Примітка: обсяг курсового проєкту – 25 сторінок. На відміну від курсової роботи, теоретично-діагностичний контент займає 5-10 сторінок, проте опис авторського доробку (авторського «продукту») студента / студентки – більшу половину: 20-15 сторінок.

Список літератури, інформаційних джерел, додатки до означеної кількості НЕ ВХОДЯТЬ.

«ПАСПОРТ» НАПИСАННЯ КУРСОВОГО ПРОЄКТУ

Тема: «Формування чуттєвої культури дитини дошкільного віку під час театрального образотворення».

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати, розробити та апробувати методичний інструментарій для педагогів і батьків, ефективний при формуванні чуттєвої культури дітей дошкільного віку за допомогою театрального образотворення.

Об'єкт дослідження: чуттєва культура дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження: театральне образотворення як засіб формування чуттєвої культури дітей дошкільного віку.

Завдання:

1. Проаналізувати психолого-педагогічні джерела з теми дослідження.
2. З'ясувати сутність й уточнити зміст понять: «чуттєва культура дитини», «емоції», «почуття», «емоційний інтелект», «емпатія», «театралізована діяльність», «театральне образотворення».
3. Створити методичний інструментарій для педагогів і батьків, ефективний при формуванні чуттєвої культури дітей дошкільного віку за допомогою театрального образотворення

Методи дослідження:

- *теоретичні:* історико-теоретичний аналіз філософських, психолого-педагогічних джерел, аналіз, синтез, типологія порівняння;
- *емпіричні:* анкетування, тестування, експеримент.

Організація та проведення дослідження. Експериментальна робота проводилась на базі закладу дошкільної освіти КЗКТ ВЗДО «Золотий ключик» Вишгородської міської ради.

Структура роботи. Курсовий проєкт складається зі вступу, інформаційного, діагностичного, продуктивного, результативного блоків, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків.

Уточнення: якщо студенту / студентці важко зразу визначати й трактувати базові поняття свого дослідження, можна розпочати з аналізу джерел і потім повернутися до пункту 1 в плані. Так само зі вступом: логічно його написати вже по завершенні роботи, коли студент / студентка «у темі» й готові зробити це усвідомлено.